

VI Jornades Catalunya Futura

La crisi de la covid-19: una oportunitat per accelerar la implementació de l'Agenda 2030

Format virtual, 29 d'octubre de 2020

Principals reflexions i propostes

Presentació

Més d'una cinquantena d'autoritats acadèmiques, representants de l'administració pública i directius del món empresarial van participar, el dijous 29 d'octubre de 2020, en les VI Jornades Catalunya Futura, organitzades en el marc de la iniciativa Plataforma Coneixement, Territori i Innovació, amb el títol **“La crisi de la covid-19: una oportunitat per accelerar la implementació de l'Agenda 2030”**.

Celebrada per primera vegada en format virtual, aquesta edició de les Jornades tenia l'objectiu d'abordar algunes de les dimensions essencials de la crisi pandèmica actual —l'ambiental, la socioeconòmica i la del coneixement—, des de la reflexió, l'anàlisi i el treball conjunt dels actors, amb la voluntat de forjar aliances i col·laboracions significatives i amb un ferm compromís amb l'Agenda 2030, entesa com un full de ruta comú, avui més rellevant que mai, cap a un futur més sostenible i inclusiu.

Podeu consultar el programa, la llista de participants, els documents de referència, les fotografies i els vídeos de les Jornades en aquest enllaç: <http://plataformacti.cat/jornada/2020-vi-jornades-catalunya-futura/>. En el document que teniu a les mans s'hi recullen les principals reflexions i propostes.

Sobre la Plataforma CTI

La Plataforma Coneixement, Territori i Innovació (Plataforma CTI) és una iniciativa pionera que promou el progrés social, la competitivitat econòmica i la vitalitat cultural de Catalunya per mitjà de la cooperació estable entre les administracions públiques, les empreses, les universitats i les organitzacions de la societat civil. Creada l'any 2013 per l'Associació Catalana d'Universitats Públiques (ACUP), amb el suport del Govern de la Generalitat de Catalunya, Foment del Treball, Petita i Mitjana Empresa de Catalunya (PIMEC) i de "la Caixa", la Plataforma CTI compta, avui dia, amb la col·laboració de diverses institucions, empreses i entitats radicades en el territori, i ha esdevingut un node estratègic d'anàlisi i de treball entre els agents per avançar junts vers una societat del coneixement.

D'entre les activitats organitzades anualment per la Plataforma CTI destaquen les Jornades Catalunya Futura, concebudes com un espai de trobada, de reflexió i de diàleg d'alt valor estratègic restringit a la participació d'aproximadament quaranta autoritats acadèmiques, responsables polítics, directius del món empresarial i representants de la societat civil. Aquestes jornades tenen la seva continuació en els Seminaris Catalunya Futura, que són oberts al públic i que cerquen promoure la discussió i l'intercanvi d'experiències i de bones pràctiques entre els agents amb el recolzament d'experts de primer nivell en els àmbits del coneixement i de la innovació, tant del context nacional com internacional.

Obertura de les VI Jornades Catalunya Futura a càrrec de representants de les institucions promotores de la Plataforma CTI

- **María José Figueras**, presidenta de l'Associació Catalana d'Universitats Públiques (ACUP) i rectora de la Universitat Rovira i Virgili (URV)

La lluita contra la covid-19 ha posat de manifest la urgència d'una resposta concertada, a escala local i global, de tots els actors rellevants en sintonia amb l'ODS 17. L'objectiu d'aquestes jornades és precisament forjar aliances i col·laboracions significatives en el si de la Plataforma CTI però també de marcs referencials més amplis com són el Pla per a la Reactivació Econòmica i Protecció Social, l'Aliança Catalunya 2030 i el Pacte Nacional per a la Societat del Coneixement, impulsats pel Govern de la Generalitat de Catalunya abans i després de la pandèmia.

- **Àngel Pes**, director del Centre d'Estudis Internacionals (CEI), director de l'Observatori dels ODS i les empreses espanyoles de la Fundació "la Caixa" i expresident de la *Red Española del Pacto Mundial* en representació de CaixaBank

Tot i la seva gran ambició de transformar el nostre món sense deixar ningú enrere, la realització de l'Agenda 2030 és perfectament possible ja que avui disposem de tots els recursos tecnològics, financers i humans necessaris. Per catalitzar aquests elements cal el lideratge i el compromís de tots els agents socials i, especialment, de dos àmbits crucials per la seva bona orientació: el de l'administració pública (Estats i Unió Europea) i el de l'empresa. La capacitat de construir aliances resulta fonamental perquè això succeeixi.

- **Mar Alarcón**, vicepresidenta de Foment del Treball

Quant a l'impacte de la pandèmia en la implementació dels ODS en el món empresarial, destaquen una bona notícia i una mala notícia. La bona és que les empreses han assumit la sostenibilitat com a part del seu negoci principal. La mala, que els esforços de molts sectors es concentren de manera prioritària en la recuperació de la crisi econòmica. Per enfocar els grans projectes de futur d'acord amb criteris de sostenibilitat, necessitem una governança i un lideratge renovats que apostin clarament per la innovació i la col·laboració publicoprivada.

- **Josep González**, president de la Petita i Mitjana Empresa de Catalunya (PIMEC)

El vocable xinès "beiji", que implica la dualitat dels conceptes "amença" i "oportunitat", ens serveix per explicar la situació d'alta contingència provocada per la covid-19 alhora que ens convida a reflexionar sobre la construcció de nous escenaris. És cabdal que el nostre teixit productiu, format principalment per pimes, conegui i apliqui l'Agenda 2030. La pandèmia contribuirà, sens dubte, a la seva sensibilització. Les empreses integraran la sostenibilitat tal com han assumit les diferents cultures (qualitat, seguretat, igualtat...) que s'han anat imposant fins a esdevenir imprescindibles per desenvolupar la seva activitat.

- **Francesc Xavier Grau**, secretari d'Universitats i Recerca de la Generalitat de Catalunya

El Govern de la Generalitat de Catalunya recolza el camí cap a la necessària transició ecològica i digital mitjançant el Pacte Nacional per a la Indústria i el Pacte Nacional per a la Societat del Coneixement. Aquests dos instruments impulsen la innovació com a principal motor de creixement econòmic i prosperitat del país en paràmetres de desenvolupament sostenible en línia amb l'Agenda 2030. En aquest terreny, Catalunya ha estat pionera gràcies a l'aprovació d'un Pla Nacional per a la seva implementació i gràcies a la creació d'un Consell Assessor que ha definit més de 900 compromisos en relació als 17 ODS.

Presentació de la Plataforma CTI i introducció a les VI Jornades Catalunya Futura

- **Josep M. Vilalta**, secretari executiu de l'Associació Catalana d'Universitats Públiques (ACUP)

Josep M. Vilalta va presentar els objectius de la Plataforma CTI: 1) avançar vers una economia intensiva en coneixement mitjançant una aposta decidida per la recerca i la innovació i per un increment de la transferència entre l'entorn acadèmic i el teixit productiu; 2) fomentar el capital humà altament qualificat tot cercant una major adequació entre els coneixements proporcionats a la universitat i les habilitats i competències requerides per la societat i pel mercat de treball; i 3) estimular la innovació i l'emprenedoria de caire social a fi que el creixement econòmic i la prosperitat tinguin un impacte efectiu en el benestar i en la cohesió social. A més, va descriure les seves principals activitats (organització de trobades, generació de projectes i divulgació d'informes i d'estudis), així com els seus resultats més destacats des de la seva creació l'any 2013 fins a l'actualitat.

- **Anna Terrón**, directora de la *Fundación Internacional y para Iberoamérica de Administración y Políticas Públicas* (FIIAPP)

Anna Terrón va introduir el tema de les VI Jornades Catalunya Futura "La crisi de la covid-19: una oportunitat per accelerar la implementació de l'Agenda 2030" tot explicant que, l'any 2015, les Nacions Unides van adoptar l'Agenda 2030 amb la missió, en l'horitzó dels següents 15 anys, d'eradicar la pobresa, protegir el planeta i assegurar la prosperitat de tots, sense deixar ningú enrere. En aquest sentit, va alertar que ja hem consumit un terç del temps. A continuació, va fer referència a l'informe [*Shared Responsibility, Global Solidarity: Responding to the socio-economic impacts of Covid-19*](#)¹ que analitza com la pandèmia ha afectat tots i cadascun dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) tot retardant-ne l'assoliment. Finalment, va afirmar que la dificultat del moment actual ens exigeix reinventar l'espai públic (l'àgora) en l'àmbit de la digitalització al qual ens hem vist de sobte abocats, facilitar encontres improbables dels agents, promoure intercanvis i teixir aliances entre persones i institucions amb mirades diferents i que tot plegat és el que procuràriem fer, en la mesura possible, al llarg d'aquestes jornades.

¹ *Shared Responsibility, Global Solidarity: Responding to the socio-economic impacts of Covid-19*. Nacions Unides. 2020.

Ponència principal: Com aprenem, els éssers humans, de les crisis?

Daniel Innerarity, catedràtic de Filosofia Política i investigador Ikerbasque a la *Universidad del País Vasco / Euskal Herriko Unibertsitatea*

Daniel Innerarity va donar començament a la seva ponència admetent que, malgrat les advertències de la comunitat científica, les societats democràtiques no estaven suficientment preparades per fer front a una crisi com la provocada per la irrupció de la covid-19; una crisi, va dir, que s'emmarca en una cadena de crisis de tota índole (financera, de les puntcom, climàtica, de migracions, de terrorisme gihadista, etc.) que es va iniciar l'any 1986 amb la crisi de Txernòbil². Va argumentar que hi ha tres factors que dificulten la gestió de les crisis: 1) uns sistemes polítics que gairebé no tenen incentius per treballar amb una visió de llarg termini i anticipar crisis latents; 2) una governança d'aquests sistemes polítics molt poc anticipativa i amb escassa responsabilitat respecte al futur; i 3) un desafiament cognitiu relacionat amb les dues maneres amb què la ment humana aborda la complexitat: la focalització sobre relacions lineals causa-efecte i la tendència a la simplificació i a la moralització dels problemes. Va explicar que, en el seu llibre *Una Teoría de la Democracia Compleja*³, reflexionava sobre com podem millorar la democràcia i la governança introduint-hi elements de complexitat i que, posteriorment, a *Pandemocràcia*⁴, va voler testar si aquell marc mental funcionava també en l'actual situació de pandèmia, la qual combina elements de complexitat amb elements atàvics com són alguns instruments de protecció tradicionals (ex. mesures de confinament, aturada de la mobilitat, tancament de l'espai, etc.), si bé aquests només són sostenibles durant un temps limitat per raó de la densitat de la interdependència en un món obert i globalitzat com el nostre. D'entre els problemes sorgits amb l'arribada de la covid-19 va destacar la rebuda desprevinguda per part de molts dirigents, o bé directament, escèptica i negacionista en el cas d'alguns

líders populistes per als qui el fet que la crisi hagi posat de manifest la importància del coneixement i la seva mobilització ha resultat un cop dur (ex. desenvolupament de vacunes, comparació d'experiències entre territoris, etc.). Sobre aquest punt, va subratllar la pertinència de la contribució de les universitats i la necessitat d'una ciència integral que garanteixi l'equilibri de les accions de govern i la consideració d'altres dimensions de la vida col·lectiva no estrictament vinculades a la consecució de la vacuna o a la detenció de la propagació de la pandèmia. També va constatar que la crisi ha evidenciat la incertesa en relació a molts aspectes: la transmissió i la mortalitat del virus, el comportament de la gent amb l'establiment i l'aixecament de les mesures de confinament, els impactes d'aquestes en la salut mental de les persones, l'increment de les desigualtats socials, etc. Així mateix, es va referir a la rellevància d'analitzar com s'hauria de configurar la relació entre els científics que disposen del saber i els polítics que ostenten el poder de decisió, una temàtica que ja havia tractat a *La Democracia del Conocimiento*⁵ tot defensant que el moment de la reflexió i de l'assessorament dels experts, d'una banda, i el moment de la decisió política, de l'altra, no es poden separar sinó que han de col·laborar. En aquest línia, va reivindicar la importància de la política a l'hora d'atendre totes les veus i ponderar i equilibrar diferents elements que els científics no són capaços de percebre pel principi bàsic que cada esfera de la societat té una perspectiva particular sobre la realitat (ex. epidemiòlegs, economistes, activistes pel clima, psicòlegs, etc.). Dins de la mediocritat amb la qual hem estat capaços de gestionar la crisi del coronavirus, va apuntar que, més enllà de l'errònia diagnosi inicial, hi ha hagut dues bones notícies que el fan ser optimista en el sentit que són proves d'un cert canvi, ambdues associades a aprenentatges de les ciències de la complexitat (això és l'entesa que el problema no el constitueixen els elements que apareixen en una crisi sinó la seva interacció i coincidència en el temps i el seu encadenament fatal). En primer lloc, la introducció del concepte "aplanar la corba de contagis" sorgit de la comprensió que el repte en la gestió de la crisi rau no tant en el nombre molt greu de morts sinó

2 Es recomana llegir *Risk Society: Towards a New Modernity* d'Ulrich Beck. 1992.

3 *Una Teoría de la Democracia Compleja: Gobernar en el Siglo XXI*. Daniel Innerarity. 2020.

4 *Pandemocràcia: una Filosofia de la Crisis del Coronavirus*. Daniel Innerarity. 2020.

5 *La Democracia del Conocimiento*. Daniel Innerarity. 2012.

en la seva concentració en un moment determinat que podria provocar el col·lapse dels sistemes de salut. En segon terme, la resposta europea, mancomunada i basada en una concepció sistèmica (fenomen de contagi: “ningú està fora de perill”). A diferència de la resposta a la crisi econòmica i financera de l’any 2008, de caire autoritari i fonamentada en una interpretació enormement simplista, tant per part de la dreta (comportaments irresponsables dels consumidors) com de l’esquerra (estafes dels poderosos), en què Europa va posar la pressió sobre els estats per retornar els crèdits en condicions salvatges i demostrades després contraproductives, durant la crisi de la covid-19 s’han establert ajudes lligades a processos de transformació (digitalització, economia verda i protecció als més vulnerables). Quant a les decisions que cal prendre per sortir de la crisi, va afirmar que el debat sobre les competències, tan acarnissat a Espanya, no té gaire sentit en termes generals i abstractes, i que el que cal fer és preguntar-se, de manera honesta i amb les dades de les quals disposem, quin nivell de governança, global, estatal o local, és més adequat segons la naturalesa dels riscos que s’han d’afrontar: cedir sobirania dels estats nació a institucions transnacionals o instruments de governança global (ex. reforçament i major legitimació de la Unió Europea [UE] i la Organització Mundial de la Salut [OMS] arran de la gestió de la pandèmia, polítiques de comunicació, lliure accés i intercanvi d’informació entre les universitats, etc.) o, pel contrari, promoure fenòmens d’autarquia i proteccionisme quan sigui necessari (ex. recursos i cadenes de subministrament locals, reserves estratègiques no deslocalitzables...). Com a conclusió, sobre la qüestió inicial entorn de com els éssers humans aprenem de les crisis, va preveure que anem cap a un món de béns comuns⁶ molt evidents, on hi ha una consciència de vulnerabilitat compartida davant de crisis, amenaces i destins similars i que, en conseqüència, exigeix una major integració i cooperació mitjançant instruments de gestió també comuns. Va avisar que això seria especialment important per fer

front a altres crisis que venen, la més important de les quals és, sens dubte, el canvi climàtic. En aquest sentit, va assegurar que les universitats poden i han de ser veu rellevant i exercir una responsabilitat molt particular.

Propostes

- Prestar més atenció a les crisis latents i, en particular, al canvi climàtic que s’erigeix com la major amenaça que en aquests moments té la humanitat per bé que no s’estan prenent les decisions correctes a l’hora d’afrontar-lo a causa d’una manca d’incentius de les institucions per comprometre’s i treballar en el llarg termini. En aquest sentit, les noves línies de finançament establertes a Europa obligaran a adoptar comportaments no oportunistes.
- Establir una organització del poder polític multinivell en la qual els estats segueixin tenint un destacat rol protector (ex. confinament domiciliari, tancament de fronteres, implementació puntual de polítiques de xoc neokeynesianes) però que hagin de buscar escenaris i estratègies compartides en el marc d’organitzacions transnacionals com la UE.
- Dur a terme, des de la intel·ligència col·lectiva, una profunda reflexió a escala europea sobre com pal·liar els efectes col·laterals gravíssims generats per la pandèmia en l’àmbit social una vegada superada la urgència immediata del col·lapse dels sistemes de salut gestionada pels estats (ex. augment de la taxa de risc de pobresa i exclusió social, increment de la bretxa educativa, creixents problemes de salut mental, etc.).
- Partint de la idea que els sistemes polítics s’enfronten a una incertesa que el coneixement científic no pot reduir completament, tal com s’ha posat de manifest amb la crisi de la covid-19, aprendre a comunicar la presa de decisions en base a la incertesa com a possibilitat més honesta i legitimadora de la política, i saber reconèixer, des de la ciència, allò que encara desconexem. Com a societat, dirigir al coneixement unes expectatives limitades (ex. desenvolupament de la vacuna). Tot això esdevé especialment rellevant en un moment en què la postveritat, les *fake news* i la informació no contrastada estan a l’ordre del dia.

6 Es recomana llegir els treballs d’Elinor Ostrom, David Harvey i Ulrich Beck.

- Abordar, mitjançant la col·laboració científica, aquells problemes estructurals complexos de la nostra societat que ja arrossegàvem abans de la crisi sanitària i que difereixen de les urgències immediates (ex. situació de manca d'oportunitats, atur i precarietat dels joves). En aquest sentit, garantir que les universitats disposin del temps i dels recursos necessaris i que no estiguin sotmeses a pressions relacionades amb registres de rendiment en el curt termini que deprecien les ciències bàsiques, les humanitats i les ciències socials.
- Desenvolupar més la labor dels *think tanks* i de les comissions de futur, avui encara insuficients en el nostre país (ex. avaluació de polítiques en base a indicadors i evidències científiques), integrar la ciutadania en els espais de decisió que tenen a veure amb la ciència (dret) i enfortir la comunicació sobre la necessitat que els governants continuïn apostant clarament per la ciència després de la pandèmia (responsabilitat) a fi de construir nous models d'assessorament científic a la política i noves maneres de regular-los.
- Treballar per millorar l'elevat nivell de desconfiança social a Espanya que la fa pràcticament ingovernable: dels governants a la ciutadania (ex. aplicació de mesures de confinament molt restrictives eliminant tota possibilitat de comportament ciutadà) i viceversa (ex. valoració negativa de la gestió de la pandèmia amb poca autoritat i poc coneixement) i entre els mateixos polítics (ex. aprofitament de qualsevol oportunitat per treure rèdit polític).
- Crear i invertir recursos en una institució que treballi per a la justícia intergeneracional i per a la governança transtemporal (compromisos entre no contemporanis) tot reintegrant el futur en el present i compaginant, en coherència amb l'Agenda 2030, els interessos de les diferents generacions sovint contraposats (ex. interès dels joves per la crisi climàtica versus interès de la gent gran per la crisi sanitària provocada per la covid-19).
- Combatre la desafecció política dels joves establint mecanismes de participació en la vida pública complementaris als processos de presa de decisió. Assegurar la comprensió, la informació i la defensa dels seus interessos en un context europeu en què els estats, prioritzant les urgències immediates per sobre dels problemes a llarg termini, estan esdevenint vertaderes "gerontocràcies" (democràcies de la gent gran).
- Prendre consciència del deure individual de cadascú de ser part de la solució als reptes globals, des de la pròpia posició i responsabilitat. Intentar canviar les coses amb la intel·ligència, la voluntat, la constància, els incentius i les capacitats necessaris.
- En línia amb l'Agenda 2030, construir espais on poder treballar per resoldre els problemes complexos en aliança amb tots els agents de la societat (el sector públic, les universitats, les empreses i la societat civil) tot compartint coneixements, reflexions i, sobretot, codecisions. Des d'una visió molt global, teixir aliances amb altres espècies del planeta de les quals en depenen la nostra salut i la nostra vida⁷.

⁷ Es recomana llegir sobre el projecte *Half-Earth* d'Edward Osborne Wilson, que proposa conservar la meitat de la terra i del mar per salvaguardar la major part de la biodiversitat, inclosos nosaltres mateixos.

Primera sessió de treball del Grup 1. La covid-19 i la urgència de combatre la pèrdua de biodiversitat i el canvi climàtic

Presentació inicial: **Josep M. Antó**, exdirector fundador de l'ISGlobal i catedràtic de Salut Pública a la Universitat Pompeu Fabra (UPF)

“*Humanity has never faced a greater challenge*”. Amb aquest missatge de Nacions Unides, pronunciat per alguns dels seus alts càrrecs com l'alta comissionada pels Drets Humans Mary Robinson i els secretaris generals Ban Ki-Moon i António Guterres en relació a la crisi climàtica, Josep M. Antó va iniciar la seva ponència. Servint-se d'una imatge de l'obra [Follow the leaders](#)⁸ de l'artista Isaac Cordal en què un grup de mandataris en miniatura discuteix mentre puja el nivell del mar fins a cobrir-los d'aigua, va constatar que no és fàcil per als científics influir en la percepció dels representants institucionals respecte als reptes climàtics i dels sistemes de salut. Després, va fer referència a l'article [Safeguarding human health in the Anthropocene epoch](#)⁹, publicat a la revista *The Lancet*, on s'introdueix el concepte de “salut planetària”, el qual es basa en la comprensió que la salut humana depèn dels recursos naturals del planeta i de la seva correcta administració i que, no obstant això, aquests s'estan degradant fins a un punt sense precedents en la història. Va contar que, arran de la irrupció de la pandèmia, va copublicar a la revista *Environmental Research* l'article [COVID-19: The disease of the anthropocene](#)¹⁰ en què apuntava el seu possible origen zoonòtic en entorns en els quals s'altera significativament la biodiversitat i vinculant-la a canvis emergents en tots els àmbits: demogràfic (ex. envelliment, urbanització...), social (ex. fragmentació de la governança multilateral, afebliment de la infraestructura de salut pública, debilitament de l'OMS, governs populistes/autoritaris...) i econòmic (ex. major mobilitat, mercat de carn salvatge no regulat...) tot assegurant que altres científics treballen en aquesta

mateixa direcció¹¹. En conseqüència, va advertir que és qüestió de temps i de sort que situacions com l'actual es repeteixin degut a un *spillover event*¹², és a dir, el salt dels virus o dels patògens d'unes espècies animals a altres o als éssers humans i la seva subsegüent evolució cap a una epidèmia o cap a una pandèmia facilitada per la pèrdua de la biodiversitat que provoquen la conversió del sòl en zones tropicals i subtropicals, la invasió i l'assentament d'hàbitats en sistemes naturals i les activitats humanes de mercat o recreatives. Novament, va utilitzar una fotografia d'una obra d'Isaac Cordal en la qual una nena observa un dirigent diminut descansant sobre una hamaca feta amb una mascareta per subratllar la importància del diàleg intergeneracional i la necessitat de dur a terme canvis urgents per fer front a la complexitat del problema. Així mateix, va posar en valor la col·laboració intersectorial i multidisciplinària davant del canvi d'era científica en el qual segurament ens trobem. Pel que fa al camí que s'ha de seguir, i a mode de resum, va recordar que 1) la covid-19 posa de manifest que el present desafiament de salut global té molt a veure amb el model de creixement de la nostra societat que comporta activitats agressives, perjudicials i desequilibrades amb la natura; 2) que la lluita contra aquests factors i la restauració d'un equilibri planetari està raonablement ben traçada en algunes estratègies internacionals com l'Agenda 2030 i les Conferències de les Parts (COP) climàtiques; que el Pacte Verd Europeu i els plans de recuperació ofereixen una ocasió única per alinear les agendes nacionals i regionals amb estratègies transformadores sostenibles; i 4) que centrar els nostres esforços només en mesures d'emergència i de mitigació contra la covid-19 (desenvolupar la vacuna) constituiria una gran oportunitat perduda per combatre les causes estructurals més àmplies de la

8 *Follow the leaders*. Isaac Cordal. Berlin, Alemanya. 2011.

9 *Safeguarding human health in the Anthropocene epoch*. The Rockefeller Foundation–Lancet Commission on planetary health. 2015.

10 *COVID-19: The disease of the Anthropocene*. Cristina O'Callaghan-Gordo i Josep M. Antó. *Environmental Research*. 2020.

11 *Emerging Pandemic Diseases: How We Got to COVID-19*. David M. Morens i Anthony S. Fauci. *Cell*. 2020.

Jordi Serra-Cobo: El hombre que mejor conoce a los murciélagos. *Antonio Cerrillo*. *La Vanguardia*. 30/5/2020.

12 *Was the COVID-19 pandemic avoidable? A call for a “solution-oriented” approach in pathogen evolutionary ecology to prevent future outbreaks*. Benjamin Roche i altres. *Ecology Letters*. 2020.

pandèmia¹³. A fi de traduir aquestes idees en accions concretes a escala local i global, va recomanar la lectura de l'informe *The Future is Now. Science for Achieving Sustainable Development*¹⁴ de les Nacions Unides com a carta de navegació excel·lent per generar transformacions en camps molt diversos. Per acabar, va mencionar algunes iniciatives rellevants en què s'ha implicat en els darrers anys: la conferència *Europe that protects: safeguarding our planet, safeguarding our health*¹⁵, celebrada durant la presidència finesa del Consell de la UE; el programa de màster en Salut Planetària proposat per la UPF i la UOC en col·laboració amb l'ISGlobal, actualment en procés d'avaluació per part d'AQU Catalunya; i, finalment, el projecte transdisciplinari Benestar Planetari llançat per la UPF.

Propostes

- Cercar l'equilibri entre la urgència de respondre als problemes complexos emergents (ex. irrupció de pandèmies i emergència climàtica) i la necessitat de realitzar, des de la ciència i l'acadèmia, un treball a llarg termini per generar coneixement i innovació. Entre altres:
 - Fomentant la recerca translacional i modificant les agendes de la investigació i les prioritats del seu finançament.
 - Incorporant el repte de la salut planetària en els estudis de medicina.
 - Engegant activitats per millorar la relació de les noves generacions amb la natura.

- Transmetre el coneixement científic mitjançant programes d'educació ambiental adreçats als treballadors de les empreses, als estudiants universitaris, als nens (ex. projecte *Som investigadores* del Barcelona Supercomputing Centre), i al públic en general (ex. documental de Netflix *A Life on Our Planet* del divulgador naturalista David Attenborough). Desenvolupar aquests programes en el marc d'edificis respectuosos amb el medi ambient.
- Reivindicar el paper de les universitats i els centres de recerca en el desenvolupament de solucions per afrontar l'emergència climàtica, un repte en el qual no s'avança suficientment per manca de voluntat política tot i disposar de la tecnologia, l'energia (ex. eòlica) i les condicions (ex. regulació) necessàries. Comptar amb l'ajut dels mitjans de comunicació.
- Treballar, des de la universitat, per canviar la mentalitat de l'estudiantat quant a l'abordatge dels ODS.
- Introduir la sostenibilitat a l'activitat de la universitat mentre es posen en qüestió les creences i les conviccions de l'acadèmia (més enllà de l'examen de les idees), s'optimitza l'experimentació i es repensa "des de fora" la institució com a eina al servei de la societat civil que és (ex. projecte Benestar Planetari de la UPF).
- Analitzar, mitjançant aliances entre universitats europees, aquells interessos econòmics i geopolítics que impedeixen la renovació del sistema energètic actual per bé que aquesta sigui possible des del punt de vista de la recerca i la tecnologia.
- Repensar la funció de la universitat ara que ja no disposa del monopoli de la creació, la transmissió i la certificació del coneixement, i l'ostenten empreses com *Viquipèdia*, *Google* o *Coursera* i *LinkedIn*, respectivament.

¹³ Was the COVID-19 pandemic avoidable? A call for a "solution-oriented" approach in pathogen evolutionary ecology to prevent future outbreaks. Benjamin Roche i altres. *Ecology Letters*. 2020.

¹⁴ *The Future is Now. Science for Achieving Sustainable Development*. Global Sustainable Development Report. 2019.

¹⁵ *Europe that protects: safeguarding our planet, safeguarding our health*. Finnish Institute for Health and Welfare - Finnish Environment Institute - European Commission. Helsinki 3-4/12/2019.

- Plantejar-se quines són les limitacions a la salut humana en el marc de la lluita contra el canvi climàtic provocat per la fractura del metabolisme natural del planeta (ex. podem renunciar a l'energia i a la tecnologia que ens han permès allargar l'esperança de vida?) i posar en qüestió la idea que amb la millora de la tecnologia les persones podrem continuar fent el mateix però d'una altra manera per començar a fer coses noves (ex. classes magistrals a través d'internet durant les mesures de confinament per aturar la propagació de la covid-19).
- Impulsar, des de l'empresa, accions per a la salut planetària (ex. energies renovables, mobilitat sostenible, economia circular...) i assegurar, des del sector públic, recursos financers davant l'elevat volum d'inversió en tecnologia que aquestes requereixen en les seves fases inicials de disseny i aplicació.
- Integrar la sostenibilitat en l'activitat de l'empresa tot situant-la en el nivell estratègic i vinculant-la a la innovació (ex. Direcció d'Innovació i Sostenibilitat d'Iberdrola dependent de l'Àrea de Presidència).
- Identificar estratègies catalitzadores del canvi que generin cobeneficis a gran escala per a la salut del planeta i dels humans (ex. estudi del Basque Centre for Climate Change que mostra que els estalvis derivats de la reducció de malalties i morts per contaminació compensen els costos de la mitigació del canvi climàtic a nivell global).

Primera sessió de treball del Grup 2.

La recessió econòmica i l'increment de la pobresa i de les desigualtats derivades de la covid-19, una ocasió per avançar vers una societat més justa, inclusiva i solidària

Presentació inicial: **Antón Costas**, president de la Fundació del Cercle d'Economia i catedràtic de Política Econòmica a la Universitat de Barcelona (UB)

Antón Costas va donar el tret de sortida a la seva presentació tot constatant dues evidències. La primera rau en el fet que ens trobem en una recessió pandèmica que aguditza, de manera dramàtica, el problema distributiu —les desigualtats socials, en sentit ampli— causat pel capitalisme hiperglobalitzat. Utilitzant la metàfora d'una marea que reflota alguns vaixells, mentre que altres queden encallats a la sorra, va explicar que alguns sectors d'activitat econòmica es recuperaran però que, malauradament, altres no ho faran. A més, va corroborar que la pandèmia ha mostrat els límits de l'actual sistema econòmic i ha introduït un sentiment de vulnerabilitat en els éssers humans que ha provocat que institucions com l'Estat i l'Església, relegades en els darrers temps, recobrin ara el seu paper protector. La segona evidència consisteix en què la inseguretat econòmica i les desigualtats socials que comporta una pandèmia contribueixen a dissoldre el contracte social que els agents de tota societat necessiten per funcionar de manera mínimament harmoniosa i presenten remarcables conseqüències polítiques, com ara l'auge del populisme autoritari. A continuació, va apuntar dos aprenentatges de la pandèmia. D'una banda, que les democràcies liberals prioritzaïem erròniament (per la *trickle-down theory* o de creixement per degoteig) l'eficiència econòmica per sobre de l'equitat malgrat ser aquesta necessària per la sostenibilitat del creixement, així com l'economia per sobre de la salut pública. D'altra banda, que per tal d'afrontar els dos grans reptes que com a civilització tenim per als propers anys i per a les properes dècades —la salut global i la salut del planeta— existeixen dues vies possibles: la del decreixement i la del coneixement (ciència i tecnologia). Finalment, va assenyalar —mitjançant un gràfic en què l'eix horitzontal representa la predilecció per la filosofia social solidària, la forta redistribució i l'estat emprenedor o bé per la filosofia social individualista i la redistribució menys intensa, i l'eix vertical, la preferència per l'economia oberta i la llibertat d'empresa o bé pel proteccionisme i l'autarquia— la hipòtesi que la pandèmia, punt d'inflexió

que donarà lloc a noves etapes històriques¹⁶, ens ofereix un moment d'oportunitat per a un nou contracte social. Aquest pot ser de diferent tipologia segons la resposta al problema distributiu de cadascuna de les forces polítiques de les democràcies occidentals:

- Neoliberalisme: rebuig a la redistribució (*trickle-down theory*), mercat autoregulat, hiperglobalització, liberalisme verd.
- Dreta nacionalista: redistribució via proteccionisme i nacionalisme econòmic, negacionisme climàtic, antiimmigració per raons laborals i culturals.
- Esquerra radical: redistribució via impostos i despesa social, nacionalisme econòmic, renda bàsica universal, *Green New Deal* (GND), decreixement.
- Liberalisme progressista: distribució i predistribució, polítiques antimonopoli, reforma de l'empresa, compromís amb l'ocupació, GND + dividend ambiental.

Per concloure, va sostenir la idea que no hi ha cap fatalisme determinista darrere de l'economia, la tecnologia o la demografia¹⁷, sinó que el futur el construeixen les societats i que, per tant, és possible construir un nou contracte social de tipus progressista

Propostes

- A fi de construir un contracte social de tipus progressista en els propers anys, assegurar tres elements indispensables, també presents durant les primeres dècades del segle XX marcades per pandèmies, guerres i crisis socioeconòmiques:
- Aparició d'un clima de l'època (*Zeitgeist*), compartit per una gran part de la societat, pel que fa a la importància de combatre les desigualtats i les seves causes, les quals destrossen l'harmonia social i les democràcies liberals.

¹⁶ *Covid-19 is a turning point in history*, frase de la historiadora britànica contemporània Margaret MacMillan.

¹⁷ *La démographie c'est le destin*, màxima del sociòleg francès del s.XIX Auguste Comte.

- Idees i propostes de política que siguin operatives per fer front al problema distributiu i, de manera prioritària, al repte de la desocupació tot creant llocs de treball en els territoris on viu la gent i no al revés.
- “Tropes” disposades a lluitar per aquest contracte social de la mateixa manera que molts moviments socials ho van fer per bastir l’estat del benestar a Europa i als Estats Units.
- Davant de la magnitud de la crisi econòmica actual (caiguda de més d’un 12 % del PIB) i el conseqüent augment de les desigualtats socials fins a nivells no acceptables (malgrat les actuals polítiques esmortidores dels bancs centrals, els governs i la pròpia UE que difereixen de les polítiques d’austeritat de la crisi anterior), reivindicar l’impost sobre la renda de les persones i les empreses (especialment aquelles que han tingut beneficis com a conseqüència de la pandèmia) com a element per a la redistribució.
- Deixar enrere els marcs mentals limitadors, trobar i posar el focus en els punts d’acord entre les parts, identificar les persones capaces de liderar l’acció i d’activar els recursos econòmics necessaris (ex. proposta de pacte social d’Aigües de Barcelona per, en el curt termini, ajudar persones que es troben en situacions de vulnerabilitat i, en el mig-llarg termini, lluitar contra el canvi climàtic i generar ocupació de qualitat; o de Mercadona per implantar la jornada laboral de 5 dies i millorar les condicions salarials del seu personal).
- Fomentar, en un context en què gairebé ningú posa en qüestió el sistema distributiu, el concepte de “transició justa” per resoldre les deficiències estructurals lligades al model econòmic i social del nostre país que s’han vist accentuades per la pandèmia. A la vegada, compensar els perdedors de les noves polítiques per tal que els canvis no es bloquegin (ex. manifestacions de les Armilles Grogues en contra de la pujada d’impostos sobre els combustibles proposada pel president francès Emmanuel Macron).
- Orientar l’avenç tecnològic, motor de progrés de la societat del coneixement, de manera que afavoreixi el conjunt de la població, inclosos els treballadors menys qualificats, i no agreugi les desigualtats existents¹⁸, tal com va succeir amb la industrialització del segle passat que va augmentar de manera extraordinària la productivitat dels treballadors. En particular, aplicar aquesta premissa en el desenvolupament de les vacunes contra la covid-19 que generaran enormes guanys per a la indústria farmacèutica.
- Procurar reduir la mobilitat tot i l’actual context d’economia globalitzada.
- Evitar fer grans proclames revolucionàries, ni des de la política ni des de segments de la ciutadania (ja siguin joves o adults), i impulsar gradualment, com va passar amb el contracte socialdemòcrata de la postguerra, institucions i polítiques noves que ajudin les persones que s’estan quedant enrere¹⁹ (ex. universalització de l’ensenyança preescolar i ingrés mínim vital).
- Provocar un canvi de discurs entre els empresaris sobre el fet que, en moments de crisi com l’actual o la del 2008, resulta més intel·ligent mantenir el projecte empresarial a llarg termini que embarcar-se en negocis puntuals tot deixant-se portar per falses il·lusions (ex. sector immobiliari). Alhora, promoure moviments de reforma de l’empresa emergents per frenar les desigualtats i els impactes sobre el medi ambient.
- Posar en valor iniciatives empresarials que tinguin una finalitat més àmplia que la mera maximització del benefici mitjançant reconeixements com el Premi a l’ambició i el propòsit empresarial impulsat per la Fundació Cercle d’Economia.

¹⁸ Es recomana llegir els treballs dels economistes Daron Acemoglu, David Autor i Dani Rodrik.

¹⁹ Es recomana llegir *A Theory of Justice*. John Rawls. 1971.

Segona sessió de treball del Grup 1. La necessitat de fer una aposta decidida pel coneixement, la innovació i la tecnologia per acabar amb la covid-19

Presentació inicial: **Pastora Martínez**, vicerectora de Globalització i Cooperació de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC), i **Carlos Mataix**, director del *Centro de Innovación en Tecnología para el Desarrollo Humano* de la *Universidad Politécnica de Madrid* (itdUPM)

Pastora Martínez va començar la seva intervenció afirmant que l'Agenda 2030 ja plantejava la possibilitat d'irrupció d'una pandèmia com la de la covid-19 i les seves conseqüències. Entre aquests efectes va destacar l'increment de les desigualtats, l'acceleració de l'emergència climàtica i la intensificació de la digitalització, uns efectes apuntats també per l'informe *The Future is Now. Science for Achieving Sustainable Development*²⁰ de les Nacions Unides. Així, va lamentar que la crisi sanitària actual, anomenada per molts experts "sindèmia", perjudiqui més alguns sectors de la població que uns altres en funció del seu context socioeconòmic. En aquest sentit, va reivindicar la necessitat de generar i de difondre el coneixement obert, fil conductor de l'Agenda 2030 i de moltes de les metes dels seus 17 ODS. Va argumentar, d'una banda, que el coneixement no ha de ser patrimoni exclusiu de l'acadèmia, sinó de tots els actors de la societat inclosa la ciutadania, i, de l'altra, que el coneixement no pot ser únicament accessible previ pagament, sinó considerat com a bé comú. A tall d'exemple, va fer referència als repositoris oberts per l'OMS per tal que investigadors d'arreu del món puguin bolcar els seus avenços entorn del virus de la covid-19 (i prèviament del Zika), iniciativa que ha estat seguida per algunes editorials científiques. Amb tot, va constatar que el coneixement obert és una condició necessària però no suficient i que, per tant, cal convertir-lo en solucions concretes per mitjà de transformacions radicals ja siguin aquestes fruit d'una reflexió "cap endins" o "cap enfora" de les organitzacions. Per concloure, i com a mostra de les primeres, va descriure el treball dut a terme per les dotze universitats catalanes en el marc del Consell Interuniversitari de Catalunya (CIC), en col·laboració amb diferents agents del sistema de coneixement

català (ex. ACUP, AQU Catalunya, AGAUR, CERCA...), per incorporar transversalment els ODS malgrat els obstacles, les dificultats i les inèrcies existents.

Per la seva banda, Carlos Mataix va engegar la seva ponència tot identificant dos elements fonamentals de la crida internacional a l'acció: per un costat, la necessitat d'una transformació radical, i per l'altre, la urgència d'actuació per anticipar el col·lapse. Respecte al primer element, va explicar que per canviar sistemes complexos cal anar més enllà de la innovació incremental (ex. tecnològica, social, organitzativa...) i pensar en una innovació amb un veritable caràcter sistèmic. A mode d'il·lustració, va citar el Pacte Verd Europeu, el Programa Marc de Recerca i Innovació Horitzó Europa i, en particular, les seves missions cap a la sostenibilitat (ex. missió de les ciutats intel·ligents i neutres pel clima), que són, al cap i a la fi, una declinació dels ODS. Va assegurar que, per tal de fer realitat alguns dels objectius d'aquestes iniciatives, avui tècnicament impossibles, és essencial trencar els compartiments estancs de les organitzacions i de l'entramat socioeconòmic i institucional per bastir entorns/plataformes/estructures/xarxes de col·laboració públicoprivada-social que generin processos d'intel·ligència i de canvi col·lectiu i que incubin nous projectes. Pel que fa al segon element, va subratllar el desafiament d'actuar embarcant tota la societat, aprenent de manera continuada i abordant reptes de tot ordre de manera que evolucionin cap a estadis millors. En relació a això, es va mostrar preocupat davant la possibilitat que es desaprofiti l'oportunitat extraordinària que representen els plans de reconstrucció (*big push*), com ara el Fons de Recuperació de la UE (*Next Generation EU*), i va remarcar que el finançament ha d'acompanyar la resolució de problemes i que ha de provocar reformes profundes i ràpides en lloc de significar un mer repartiment de recursos conforme als procediments administratius.

²⁰ *The Future is Now. Science for Achieving Sustainable Development*. Global Sustainable Development Report. 2019.

Propostes

- Impulsar una reforma del sector públic perquè esdevingui més lleuger, més flexible i més intel·ligent, a la vegada que fomentar canvis en tots els altres sectors de la societat amb el suport de tots els actors que interaccionen en la quàdruple o quintuple hèlix de la innovació pròpia d'una economia del coneixement (universitat, indústria, govern, societat civil i clima).
- Promoure, des de la universitat tradicional i amb la proactivitat dels mateixos rectors, uns valors basats en els ODS que la diferenciïn de les grans multinacionals (ex. *Google*, *Amazon*...) que cada cop més s'estan convertint en proveïdors d'educació superior.
- Apostar perquè la universitat estigui dirigida per persones amb visions i idees renovades, tot modificant, quan calgui, l'escala de meritocràcia, i tot creant un nou espai operatiu on es treballi amb metodologies distintes a les actuals.
- Aprofitar el caràcter neutral de la universitat per esdevenir un agent catalitzador de sinergies entre els actors i un banc de proves i d'experimentació.
- Propulsar les transformacions que s'estan duent a terme per part de moltes ciutats arreu d'Europa i del món (ex. descarbonització, mobilitat sostenible...).
- En sintonia amb l'ODS 17, construir aliances entre els actors que els permetin interpretar la realitat en clau de complexitat i treballar junts per transformar-la en el marc d'espais de cooperació amb estructures flexibles però estables (per exemple, la Plataforma CTI, *El Día Después* [formada per itd-UPM, Iberdrola, ISGlobal, REDS i SDSN] i la *Cátedra Iberdrola-UPM para los ODS*). Serà en aquests espais, guiats per relacions basades en la generositat i en el suport mutu, on es traçaran i s'uniran els futurs de les organitzacions i on es donarà resposta a la seva missió i estratègia i, per tant, caldrà destinar-hi temps i equips propis.
- Muntar la infraestructura organitzativa i institucional necessària i posar incentius per engrescar els actors a participar en aquestes aliances més enllà de l'obtenció de fons vinculats a la gestió de projectes.

Segona sessió de treball del Grup 2. L'Aliança Catalunya 2030: un marc de referència des d'on es pot reconstruir Catalunya després de la covid-19

Presentació inicial: **Arnau Queralt**, director del Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible (CADS) del Govern de la Generalitat de Catalunya i president de la xarxa *European Environment and Sustainable Development Advisory Councils* (EEAC), i **Xavier Cuadras Morató**, director de l'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat)

A fi de contextualitzar la seva ponència, Xavier Cuadras Morató va recordar que, des de l'any 2015, la humanitat té el propòsit de transformar el món i de millorar-lo amb el paradigma de l'Agenda 2030 i mitjançant un programa d'actuació vertebrat pels 17 ODS i per les seves 169 fites associades. A més, va dir que compta amb els 231 indicadors del *Global Indicator Framework* creats el 2017 per les Nacions Unides. En relació al context europeu, en què l'Agenda 2030 es troba al centre de les polítiques públiques, va exposar que l'Eurostat és responsable de monitoritzar el progrés cap a la consecució dels ODS mitjançant el desenvolupament d'un marc d'indicadors de referència per als estats membres que inclou la dimensió social, l'econòmica, l'ambiental i la institucional. Concretament, va informar que ha dissenyat un conjunt de 100 indicadors de rellevància política (5 o 6 per a cadascun dels ODS) que es troben en procés de revisió i d'actualització permanent i dels quals 16 tenen un objectiu quantitatiu específic. Entrant en matèria, va aclarir que l'Idescat i el CADS, amb la col·laboració de tots els departaments del Govern de la Generalitat de Catalunya, han entomat l'encàrrec d'elaborar un sistema d'indicadors per mesurar l'avenç vers l'assoliment dels ODS que pren com a model el marc d'indicadors de l'Eurostat i que s'integra dins de l'estadística oficial de Catalunya. Així, va comunicar que el passat 23 de setembre, coincidint amb el 5è aniversari de l'Agenda 2030, es van presentar públicament 61 indicadors complets, 23 en procés d'elaboració i 15 en fase d'anàlisi, que s'aniran completant de manera progressiva i continuada (si bé cal tenir en compte que hi ha 10 indicadors de l'Eurostat pels quals no es proporcionen dades a escala estatal). Com a conclusió, va declarar que aquesta eina permetrà a analistes i a responsables polítics observar que, entre altres coses, Catalunya està bé de salut però no tant pel que fa a l'educació i a les desigualtats socials.

Arnau Queralt va prendre el relleu tot lamentant que l'impacte de la covid-19 es traduirà en l'empitjorament d'alguns d'aquests indicadors. Així mateix, va emfatitzar la importància de teixir aliances (ODS 17) entre organitzacions amb visions comunes però interessos particulars per poder abordar la complexitat d'aquest món. Més tard, va recordar que, compromeses amb l'Agenda 2030, les institucions catalanes van adoptar, l'any 2019, el Pla Nacional per a la Implementació de l'Agenda 2030, un pla de govern que, en la seva primera edició, incloïa 920 compromisos que serien revisats anualment. També va explicar que, per mitjà d'una moció²¹, el Parlament de Catalunya va atorgar al Govern el mandat de fer l'Acord Nacional per a l'Agenda 2030 i de construir i dinamitzar l'Aliança Catalunya 2030, un espai de treball en el qual tots aquells actors públics i privats vinculats al desenvolupament sostenible puguin participar, intercanviar informació, replicar bones pràctiques, compartir recursos i impulsar missions i projectes transformadors. Així, va fer saber que, a fi de complir aquest mandat, el CADS va començar a treballar amb un grup motor d'organitzacions que van signar l'Acord i que van integrar l'Aliança el 21 de febrer de 2020, just abans de l'arribada de la pandèmia a casa nostra. En un altre ordre de coses, va parlar de l'Acord Nacional de Bases per a la Reactivació Econòmica amb Protecció Social, signat pel Govern, per les patronals i pels sindicats el 20 de juliol de 2020, en el qual s'insta l'Aliança a crear un espai d'avaluació i de seguiment dels plans i dels projectes impulsats per les respectives organitzacions per prosseguir en la realització dels ODS i de les iniciatives aprovades per garantir la recuperació econòmica i social postcovid-19. Per finalitzar, va assegurar que les organitzacions que formen part de l'Aliança han d'haver fet un treball previ de reflexió sobre com contribuir als ODS i que han d'haver signat una sèrie de compromisos amb l'Agenda 2030 i, com no podia ser d'altra manera, va convidar totes les institucions a participar-hi.

²¹ Moció 20/XII sobre l'Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible.

Propostes

- Coordinar i articular una governança de les diferents aliances, pactes i plataformes creades per aconseguir els ODS a Catalunya, a l'Estat Espanyol i a Europa: Fons de Recuperació de la UE (*Next Generation EU*), *Plan de Recuperación, Transformación y Resiliencia*, Pla per a la Reactivació Econòmica i Protecció Social, Consell del Diàleg Social de Catalunya, Pacte Nacional per a la Societat del Coneixement (PN@SC), Pacte Nacional per a la Indústria, Aliança Catalunya 2030, Estratègia Catalunya 2022, etc. En aquesta direcció, entendre l'Agenda 2030 com un marc integrador a partir del qual es desenvolupen altres agendes que s'hi alineen (ex. Agenda Urbana - Agenda Rural - Agenda Verda).
- Fer difusió de l'Agenda 2030, aterrar-la i incorporar-la a la realitat de cada empresa, focalitzar-se en aquells ODS en els quals aquesta pot incidir i elaborar indicadors que li permetin fixar metes a curt termini i fites anuals. A més d'això, forjar aliances a la cadena (ex. avaluació de la sostenibilitat de proveïdors i clients) i aliances externes amb organitzacions del territori.
- Fer l'exercici de reflexionar i d'associar cadascuna de les activitats de la universitat amb els ODS en els quals contribueixen més enllà de l'educació de qualitat (ODS 4) per assegurar que el seu compromís amb l'Agenda 2030 és coherent amb les accions dutes a terme (ex. les condicions laborals dels professors associats no es corresponen al treball digne [ODS 8]).
- Impulsar, de la mà dels ajuntaments, acords locals per lluitar contra la pobresa (ODS 1) en el context dels espais de treball conjunts que cerca crear l'Aliança Catalunya 2030.
- Treballar des de la posició i responsabilitat de cada organització per avançar cap al compliment dels ODS, en funció de la pròpia mètrica, de manera que els esforços de tots acabin convergint en els indicadors generals (nivell local-global).

Conclusions i cloenda de les VI Jornades Catalunya Futura

Conclusions

- **Josep M. Vilalta**, secretari executiu de l'Associació Catalana d'Universitats Públiques (ACUP)
- **Anna Terrón**, directora de la *Fundación Internacional y para Iberoamérica de Administración y Políticas Públicas* (FIIAPP)

Josep M. Vilalta i Anna Terrón van resumir les principals reflexions i propostes extretes de les dues sessions dutes a terme per cada grup de treball. Igualment, van emplaçar els participants a trobar-se al cap d'uns mesos per continuar reflexionant, debatent, teixint aliances intersectorials i engegant projectes junts en el marc d'unes noves Jornades Catalunya Futura organitzades per la Plataforma CTI.

Cloenda

- **María José Figueras**, presidenta de l'Associació Catalana d'Universitats Públiques (ACUP) i rectora de la Universitat Rovira i Virgili (URV)

Totes les universitats públiques estem al servei de la societat, no només pel que fa a la formació de futurs professionals, sinó també de persones compromeses amb el nostre món. Volem ser el motor del desenvolupament econòmic, social i cultural que necessiten els territoris gràcies a les activitats de recerca i innovació i transferència. Treballem per fer front a reptes imminents, com ara el canvi climàtic, la transició energètica, la digitalització, l'economia circular o la recuperació postpandèmica, i estem disposats a ser aliats de les empreses i del sector públic per aconseguir-ho.

- **Sergi Loughney**, director de l'Àrea de Prospectiva, Reflexió i Palau Macaya de la Fundació "la Caixa"

La covid-19 ens ofereix l'oportunitat d'aplicar els ODS a les empreses i a les fundacions però, al mateix temps, hem de parar molta atenció perquè pot implicar un retrocés important en la seva consecució. Tots els agents ens hem d'arremangar i començar a construir aliances i a treballar plegats per superar aquest mal moment que vivim. Enguany, que celebrem el 75è aniversari del naixement de les Nacions Unides, val la pena recordar que això va significar esperança i optimisme en un temps de foscor com era el final de la Segona Guerra Mundial.

- **Gabriel Castañares**, director general de Polítiques Palanca per al Compliment de l'Agenda 2030 del Govern d'Espanya

Ara més que mai s'ha posat de relleu que l'Agenda 2030 és l'eina necessària per sortir de la crisi de la pandèmia en termes de sostenibilitat. Des de la Secretaria d'Estat per a l'Agenda 2030 estem elaborant l'Estratègia de Desenvolupament Sostenible 2030 que servirà per marcar el full de ruta de les accions que s'han d'emprendre en aquesta dècada amb l'objectiu de poder arribar l'any 2030 a una situació de sostenibilitat estructural i amb totes les metes acomplides. En aquest procés de redacció i d'implementació de l'Estratègia serà fonamental l'aportació dels diversos actors.

- **Bernat Solé**, conseller d'Acció Exterior, Relacions Institucionals i Transparència del Govern de la Generalitat de Catalunya

Hem de trobar el punt d'equilibri entre la transformació sistèmica de l'actual model econòmic i l'atenció a aquelles necessitats urgents que tenim com a societat. El Pla per a la Reactivació Econòmica i Protecció Social, aprovat pel Govern, fixa l'estratègia de reconstrucció de Catalunya després de la pandèmia tenint com a referència l'Agenda 2030, el Pacte Verd Europeu i l'Estratègia Digital Europea. També té molt present el Fons de Recuperació de la UE (*Next Generation EU*). Just abans del confinament signàvem l'Acord Nacional per a l'Agenda 2030 i constituïem l'Aliança Catalunya 2030. La reconstrucció també passa per aquesta gran coalició integrada per les principals institucions i entitats del país.

Llista de participants

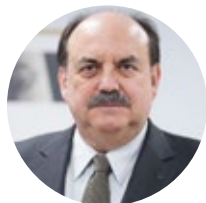
Ache Moreno, Lola, estudiant d'Enginyeria Industrial a la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC)

Arboix Arzo, Margarita, rectora de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB)

Alarcón Batlle, Mar, vicepresidenta de Foment del Treball i *chief executive officer* (CEO) de SocialCar

Baños Díez, Josep-Eladi, rector de la Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya (UVic-UCC)

Angerri Feu, Marta, presidenta de la Comissió Agenda 2030 de Foment del Treball

Barrero García, Lucas, estudiant de Biologia i Ciències Ambientals a la Universitat de Girona (UdG)

Antó Boqué, Josep M., exdirector fundador de l'ISGlobal i catedràtic de Salut Pública a la Universitat Pompeu Fabra (UPF)

Cammany Dorr, Mireia, directora general adjunta d'EPI INDUSTRIES Family of Companies, S.L., membre del Consell Social de la Universitat de Barcelona (UB) i representant de la Petita i Mitjana Empresa de Catalunya (PIMEC)

Canadell Bruguera, Joan, president de la Cambra de Comerç de Barcelona i del Consell General de Cambres de Catalunya (CGCC)

Chacón Delgado, Mercè, directora general de Planificació en l'àmbit d'Universitats i Recerca del Govern de la Generalitat de Catalunya i coordinadora del Pacte Nacional per a la Societat del Coneixement (PN@SC)

Carbonell Santacana, Ramon, president del Consell Social de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC)

Corominas Guerin, Joan, president del Consell Social de la Universitat de Barcelona (UB)

Casals Pons, Jaume, rector de la Universitat Pompeu Fabra (UPF)

Costas Comesaña, Antón, president de la Fundació Cercle d'Economia i catedràtic de Política Econòmica a la Universitat de Barcelona (UB)

Castañares Hernández, Gabriel, director general de Polítiques Palanca per al Compliment de l'Agenda 2030 del Govern d'Espanya

Cuadras Morató, Xavier, director de l'Institut d'Estadística de Catalunya (Idescat)

Llista de participants

Elias García, Joan, rector de la Universitat de Barcelona (UB)

González Sala, Josep, president de la Petita i Mitjana Empresa de Catalunya (PIMEC)

Figueras Salvat, María José, presidenta de l'Associació Catalana d'Universitats Públiques (ACUP) i rectora de la Universitat Rovira i Virgili (URV)

Grau Sala, Ramon, director gerent de l'Agrupació d'Universitats Sigma

Furlan Silvestri, Daniel, president del ThinkTank Pimec2030 i membre del comitè executiu de la Petita i Mitjana Empresa de Catalunya (PIMEC)

Grau Vidal, Francesc Xavier, secretari d'Universitats i Recerca del Govern de la Generalitat de Catalunya

Garcia Brugada, Maria, cap del Servei d'Agenda 2030 i Participació de la Diputació de Barcelona

Innerarity Grau, Daniel, catedràtic de Filosofia Política i investigador Ikerbasque a la *Universidad del País Vasco / Euskal Herriko Unibertsitatea*

Jané Llopis, Eva, directora de Salut, Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) i Innovació Social d'ESADE-Universitat Ramon Llull (URL)

Martínez Samper, Pastora, vicerectora de Globalització i Cooperació de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC)

Jové Company, Núria, cap de projectes de l'Associació Catalana d'Universitats Públiques (ACUP) i de la *Global University Network for Innovation* (GUNi)

Massot Puey, Elena, presidenta de FemCAT i consellera delegada de Vertix

Lanaspá Gatnau, Jaume, patró de la Fundació Bancària "la Caixa" i president de l'Oficina del Club de Roma a Barcelona i d'UNICEF Catalunya

Mataix Aldeanueva, Carlos, director del *Centro de Innovación en Tecnología para el Desarrollo Humano* de la *Universidad Politécnica de Madrid* (itdUPM)

Loughney Castells, Sergi, director de l'Àrea de Prospectiva, Reflexió i Palau Macaya de la Fundació "la Caixa"

Montero Ruano, Carlos, *chief technology officer* (CTO) de Suez Spain i director general de Cetaqua

Llista de participants

Navarro Hernández, Teresa, directora general de la Fundació Privada d'Empresaris de Catalunya (FemCat)

Pedrerol Gallego, Joan, president del Consell Social de la Universitat Rovira i Virgili (URV)

Novell Pujadas, Josep, cogerent de Cafès Novell

Pes Guixa, Àngel, director del Centre d'Estudis Internacionals (CEI), director de l'Observatori dels ODS i de les empreses espanyoles de la Fundació Bancària "la Caixa" i expresident de la *Red Española del Pacto Mundial* de les Nacions Unides en representació de CaixaBank

Oviedo Céspedes, Mónica, responsable de Gestió de Sostenibilitat del *Grupo Iberdrola*

Planell Estany, Josep A., rector de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC)

Pajín Iraola, Leire, presidenta de la *Red Española para el Desarrollo Sostenible* (REDS) i directora de Desenvolupament Internacional de l'Institut de Salut Global de Barcelona (ISGlobal)

Pous Serrat, Pere, president d'Anthesis Lavola

Poveda Martínez, Carme, directora d'Anàlisi Econòmica de la Cambra de Comerç de Barcelona

Rodríguez Planas, Miquel, comissionat d'Agenda 2030 de l'Ajuntament de Barcelona

Puy Llorens, Jaume, rector de la Universitat de Lleida (UdL)

Salamero Sansalvadó, Maria, directora de Relacions Institucionals, Acció Social i Sostenibilitat d'Aigües de Barcelona

Queralt Bassa, Arnau, director del Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible (CADS) i president de la *European Environment and Sustainable Development Advisory Councils* (EEAC)

Salvi Mas, Quim, rector de la Universitat de Girona (UdG)

Relat Vidal, Pau, president del Consell d'Administració de Fira Barcelona

Sedó Alabart, Salvador, director de Desenvolupament Sostenible de Foment del Treball

Llista de participants

Solé Barril, Bernat, conseller d'Acció Exterior, Relacions Institucionals i Transparència del Govern de la Generalitat de Catalunya

Vallés Blasco, Ana, presidenta de Sorigué i directora de la Fundació Sorigué

Terribas Sala, Núria, directora de la Fundació Víctor Grífols i Lucas i directora de la càtedra de Bioètica a la Universitat de Vic-Universitat Central (UVIC-UCC)

Valls Gol, Maria Àngels, *chief communications & public affairs officer* d'Esteve

Terrón Cusí, Anna, directora de la *Fundación Internacional y para Iberoamérica de Administración y Políticas Públicas* (FIIAPP)

Vendrell Rius, Montserrat, presidenta del Consell Social de la Universitat Pompeu Fabra (UPF)

Torres Torres, Francesc, rector de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC)

Vilalta Verdú, Josep M., secretari executiu de l'Associació Catalana d'Universitats Públiques (ACUP) i director de la *Global University Network for Innovation* (GUNi)

**Plataforma Coneixement Territori i Innovació
(Plataforma CTI)**

info@plataformacti.cat
www.plataformacti.cat

93 581 72 17

Av. del Tibidabo, 39
08035 Barcelona

Plataforma
CONEIXEMENT
TERRITORI
INNOVACIÓ

